

România are un fond forestier de circa 6.4 milioane hectare, reprezentând 27% din suprafața țării. Față de media europeană, de 32% acest procent de împădurire nu este foarte bun, dar nici dramatic, însă, comparativ cu țările europene care au condiții geografice similare, situația este departe de a fi roz: Cehia are 33%, Slovacia și Croația peste 40%, Slovenia 54%, Austria 46%, Bulgaria – 34%. Circa 2 treimi dintre păduri sunt situate în zona montană, ponderea lor fiind foarte scăzută la câmpie (sub 10%), unde, din această cauza se resimte puternic efectul exceselor climatice. În conformitate cu raportarea statistică SILV 1, pădurile României ocupau la dată de 31.12.2005 suprafața totală de 6.390.536 ha. Față de situația la 31.12.2004, suprafața fondului forestier național a crescut cu 8.385 ha

STRUCTURA FONDULUI FORESTIER NAȚIONAL - ELEMENTE DE CARACTERIZARE A PĂDURILOR DIN ROMÂNIA:

- Suprafața fondului forestier național este de 6.390.536 ha și reprezintă 26.7 % din suprafața țării. Media europeană este de 32.4%.
- Terenurile acoperite de pădure au o suprafață de 6.232.964 ha. România avea în 1800, 8.5 mil. Ha de pădure, adică 35-45% din teritoriu, suprafața care s-a redus, continuu, astfel că: în 1974 ajunsese la doar 6.5 mil. Ha (27% din teritoriu), iar acum suprafața împădurită a scăzut sub optimul ecologic.

Cauzele acestei reduceri drastice presupun: poluarea industrială (cca 6-7%), dar, și mai mult, defrișare abuzivă, irresponsabilă și pășunatul excesiv; situația produce mari neajunsuri, dat fiind că posibilitățile de regenerare a pădurilor sunt foarte reduse. De asemenea, un fenomen caracteristic României este caracterul „galopant” al uscării pădurilor, datorită depășirii pragului critic al concentrației de oxid de sulf pentru ecosistemul forestier. Sursa principală de emisie este activitatea sectorului energetic, cu o pondere de 85%, SO₂ provenind din arderea combustibililor cu un conținut ridicat de sulf ; energetică în

România este profilată pe valorificarea cărbunilor inferiori (41.9% la nivelul anului 1991), a păcurii și gazelor naturale (30.6% în 1991), în timp ce energetică din țările Europei Occidentale se bazează pe cărbune de tip nesulfuros, în proporție de 20.2%, și deci, emisiile de SO₂ sunt de 10-20 de ori mai reduse. Cât privește evoluția pădurilor românești situația se prezintă așa:

Secolul I: - Teritoriul României de astăzi era acoperit de păduri în proporție de 80%, însemnând aprox. 18 mil ha.

Secolele II - III: - Românii fac defrișări masive în regiunea Olteniei pentru fortificații și drumuri pavate cu lemn de stejar.

Sec. X - XVIII (cca 4-6 mil ha): - Defrișări în câmpii, pentru creșterea suprafeței agricole. Circa 40% din suprafața României rămâne acoperită de păduri. (cca 1 mil ha):

- După pacea de la Adrianopole, principatele au dreptul la comerț exterior. Se fac defrișări pentru a cultiva grâu pentru export. După reforma agrară a lui Cuza, se împroprietăresc țărani și cu terenuri împădurite, o parte fiind defrișate pentru agricultură.

De-a lungul timpului factorii care au acționat în sensul degradării ecosistemului forestier, sub diferite forme, s-au manifestat cu intensități deosebite, legate de etapa de dezvoltare istorică a populației. Impactul ecologic al acestora, se poate spune, a înregistrat, însă o continuă creștere, dezechilibre generate fiind din ce în ce mai grave, de multe ori chiar ireversibile. Principalii factori care contribuie la scăderea suprafeței împădurite sunt: defrișarea în scopul extinderii suprafeței agricole(cereale, pășuni); nevoie de combustibil și de materiale de construcții. Intensitatea acestor procese se caracterizează printr-o dinamică crescândă, determinată de ritmul creșterii demografice. În ultimele decenii poluarea atmosferică și în special ploile acide au adus moartea pentru mari suprafețe împădurite din Europa. În zonele cu altitudini mici, în cazul României, precum și în zonele calde, la nivel planetar, seceta reprezintă principalul inamic al vegetației arborescente compacte. De multe ori, locul pădurii este luat de vegetația de stepă și respectiv de savană, al căror efect protector asupra stratului de sol este mult diminuat. Modificarea compoziției floristice, prin împăduriri cu specii repede crescătoare, care permit obținerea de plantații exploataabile într-un timp scurt, induce disfuncționalități prin modificarea echilibrului biocenotic. Astfel, înlocuirea fagului, prezent în etajul

critic al munților (pante mari, soluri instabile) cu pin și molid, al căror sistem radicular este superficial, poate genera efecte negative în lanț. Defrișarea, indiferent de scop, rămâne însă cel mai important factor de risc pentru ecosistemul forestier, atât în zona temperată, cât mai ales, în cea caldă. Tăierea abuzivă din ultimii 40 de ani a determinat exportarea, peste capacitatea de regenerare, a 143 milioane m³ de lemn în România. Thailanda a pierdut din această cauza peste ¾ din suprafață forestieră, în ultimii 20 de ani. Principalele consecințe ale defrișării se datorează anulării funcțiilor de protecție exercitat de pădure. Un efect imediat îl constituie degradarea solului, care se poate realiza prin diferite procese, în funcție de zona geografică sau altitudinea la care ne situăm.

STAREA PĂDURILOR DIN ROMÂNIA - EFECTELE DEFRIŞĂRILOR ÎN MASĂ

Astfel, pe pantele abrupte ale munților se constată o creștere a torrentialității și deci a eroziunii pluviale a solului. Extinderea exploatarilor forestiere, la altitudini din ce în ce mai mari, amplifică acest potențial, pantele fiind din ce în ce mai abrupte. La astfel de altitudini numai construirea drumului forestier constituie un important factor de dezechilibru (cum a fost cazul în bazinile Cernei, Oltețului și Buzăului).

De asemenea, modificările microclimatului pot fi atât de grave încât, regenerarea pădurii să fie foarte dificilă sau chiar imposibilă (Munții Făgăraș, Lotru, Apuseni). Defrișarea jnepenișului, practicată frecvent în practică pastorală (adesea chiar prin incendiere), nu numai că nu duce la extinderea suprafetei pășunabile ci, dimpotrivă contribuie la deteriorarea accelerată a celor existente (platoul Bucegilor). Modificarea peisajului, prin efectuarea tăierilor rase, duce la scăderea valorii estetice a acestuia și deci la diminuarea potențialului turistic al zonei. În zonele de câmpie, lipsa perdelelor forestiere permite antrenarea particulelor de sol de curenții de aer, ce se deplasează cu viteze mai mari, astfel că în perioadele uscate cantitatea de sol transportată prin deflație devine apreciabilă. Pe termen mediu și lung efectele despăduririi nu pot fi pe deplin estimate, dar, că ordin de mărime, poate fi, totuși, apreciată amplitudinea fenomenelor generate de reducerea gradului de împădurire. Modificarea condițiilor topoclimatice prin defrișarea pădurii se reflectă în valoarea parametrilor care caracterizează regimul precipitațiilor. Cantitatea totală a acestora va înregistra scăderi considerabile, astfel încât se manifestă o aridizare treptată a topoclimatului, iar în cazuri extreme se ajunge chiar la deșertificare (să nu uităm că suprafață deșerturilor crește anual cu 60 000 km²).

Defrișarea - Pădurile constituie cel mai eficace organizator natural, în ce privește: circuitul apei în natură, al precipitațiilor - dispariția masivă a pădurilor antrenând după sine scăderea considerabilă a cantităților de precipitații; Oprirea vânturilor puternice care sunt „frânate” de perdelele de pădure, cu diminuarea substanțială a antrenării unor importante cantități de sol fertile; Oprirea sau frânarea curgerii suvoaielor de apă după ploile puternice - de asemenea, cu efecte imediate asupra antrenării stratului de sol fertil (un metru pătrat de mușchi de pădure reține, după ploaie, 1 litru de apă); Reglarea conținutului de bioxid de carbon și oxigen din atmosferă; Reținerea unor cantități importante de praf; Stabilizarea condițiilor climaterice; Crearea unui sol bogat în humus (pe termen mai lung). Dintre efectele pe termen mai lung, putem cita faptul că paturile creează un sol foarte bogat în humus - ceea ce înseamnă că un teren degradat, după reîmpădurire și trecerea unui timp suficient de lung (din păcate de ordinal 100-200 de ani) redenevine fertil. Deosebit de important este rolul pădurilor de regulator al precipitațiilor. Dispariția masivă a pădurilor antrenează după sine scăderea considerabilă a cantităților de precipitații din teritoriul respectiv, putându-se ajunge, la limita, până la deșertificare. Efectul unor defrișări masive, necontrolate, poate fi dezastruos, știut fiind că un masiv care nu este împădurit este transportat de ape, puțin cate puțin, în lacurile de acumulare, producând în timp colmatarea acestora și ruperea unor baraje sau deversarea apelor, cu inundarea zonelor din aval, în cazul unor precipitații abundente. Această este una din cauzele inundațiilor catastrofale din zona Borzești, ce au avut loc în august 1991, prin

ruperea barajului de la Belci. Dispariția pădurilor are numeroase efecte negative, unele se manifestă imediat, iar altele pe termen mediu sau lung. Dintre efectele imediate menționăm eroziunea solului, prin lipsa perdelelor de pădure, stratul de sol fertil este antrenat de vânturile și de ploile puternice. Pe termen mediu și lung, dispariția pădurilor contribuie la „efectul de seră”, la dispariția speciilor de plante și animale, respective a ecosistemelor pădurilor prin afectarea proceselor interne ale acestora. Pădurea este „o mașinărie vegetală” care se autoreglează permanent, dacă nu î se perturbă mecanismul.

Deșertificarea – Organizația Națiunilor Unite estimează că, viața la peste un miliard și jumătate de oameni este amenințată de continuarea extinderii deșertului și de pierderea terenurilor arabile. Termenul de deșertificare este utilizat pentru definirea degradării pământului prin pierderea totală sau parțială a fertilității că rezultat al acțiunii antropice

Comisia Europeană a cerut României în mod imperativ să opreasă tăierile ilegale de păduri și să implementeze corect regulile europene privind gestionarea arborilor tăiași.

„Autoritățile naționale nu au fost în măsură să verifice efectiv operatorii și să aplique sancțiuni corespunzătoare. Inconsecvențele din legislația națională nu permit autorităților române să verifice cantități mari de lemn recoltat ilegal. În plus, Comisia a constatat că autoritățile române gestionează pădurile, inclusiv prin autorizarea exploatarii forestiere, fără a evalua în prealabil impactul asupra habitatelor protejate, după cum se prevede în Directiva Habitare și în Directiva privind evaluarea strategică de mediu”, se arată în scrisoarea Comisiei Europene.

CE a decis să trimită României o scrisoare de „punere în întârziere” și îi acordă un termen de o lună pentru a lua măsurile necesare în vederea remedierii deficiențelor identificate de Comisie. În caz contrar, Comisia poate decide să trimită autorităților române un aviz motivat.

GABRIEL VULPOIU

Apare sub egida Fundației Literar Istorice „STOIKA”

Independența prin cultură